

Jaarverslag 2011

veiligheidshuis utrecht

veiligheidshuis amersfoort

COLOFON

REDACTIE

Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht

Veiligheidshuis Amersfoort

Stationsplein 14
3818 LE Amersfoort
030-223 4850
vha@om.nl
www.veiligheidshuisamersfoort.nl

Veiligheidshuis Utrecht

Vrouwe Justitiaplein 1
3511 EX Utrecht
030-223 5201
vhu@om.nl
www.veiligheidshuisutrecht.nl

In de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht werken samen: Gemeente Amersfoort, Gemeente Utrecht, gemeenten uit de districten Lekstroom; Rijn en Venen; Eemland-Zuid; Eemland-Noord; Binnensticht en Heuvelrug, Politie Utrecht, Openbaar Ministerie Utrecht, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, Centrum Maliebaan, Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering, Slachtofferhulp Nederland, Bureau Jeugdzorg, DJI/Penitentiaire Inrichting Utrecht, Rechtbank Utrecht (toehoorder). Daarnaast wordt nauw samengewerkt met lokale zorg- en welzijnspartners.

FOTO

Merijn van der Vliet

VORMGEVING

Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht

DRUK

Repro Rechtbank Utrecht

IN OPDRACHT VAN

Arrondismentaal Justitieel Beraad+

VASTGESTELD

Op 22 maart in de vergadering van het Arrondismentaal Justitieel Beraad+ van de regio Utrecht

VOORWOORD

Jaarplannen en jaarverslagen kruisen elkaar. Op het moment dat een jaarverslag verschijnt zijn er vaak alweer nieuwe ontwikkelingen die volop de aandacht vragen. Dat gaat zeker op in een tijd waarin de Veiligheidshuizen en hun omgeving een grote mate van dynamiek vertonen. Denk daarbij aan de invoering van ZSM, de ontwikkelingen op het gebied van OM- en politieregio en de voorgenomen overgang van het beheer van het Veiligheidshuis van OM naar gemeente.

Toch is het goed om juist in een tijd van verandering en ontwikkeling stil te staan bij datgene wat in het afgelopen jaar is bereikt. Dat betreft het gezamenlijk resultaat van de inzet van alle personen die zijn betrokken bij de werkwijze van de Veiligheidshuizen. Dan gaat het over mensen die tijd en energie spenderen aan ketensamenwerking in de overtuiging dat samenwerken meer oplevert dan dat ieder voor zich zijn taken uitvoert. Door die inzet wordt een attitude gestimuleerd waarin samenwerking de belangrijkste factor is. Samenwerking vraagt van de verschillende partijen vaak extra inzet en extra motivatie. Die inzet en motivatie was ook in 2011 een belangrijke succesfactor.

Maar een goede samenwerking is geen doel op zich. Het is gebaseerd op de veronderstelling dat goed samenwerken betere resultaten oplevert, zeker op het terrein van complexe veiligheidsproblematiek. Maar juist omdat die veiligheidsproblematiek zo complex is, laten de resultaten, en vooral het specifieke aandeel van de Veiligheidshuizen daarin, zich vaak moeilijk meten en vastleggen.

OBJECTIEVE VEILIGHEID NEEMT TOE

Vastgesteld is dat de objectieve veiligheid in de regio Utrecht de laatste jaren toeneemt. Uit het jaaroverzicht van het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie blijkt de totale criminaliteit in 2011 met 3% te zijn afgenomen ten opzichte van 2010. Vooral het aantal autokraken (van oudsher vaak het terrein van de veelplegers) is flink gedaald (-14%). Ten opzichte van 2002 is er zelfs een criminaliteitsdaling van 36% gemeten. Nog daargelaten of de veiligheids*beleving* ook is toegenomen laten de feitelijke gegevens een forse daling in de criminaliteit laten zien.

Nu blijft het lastig om daarin het specifieke aandeel van de aanpak in de veiligheidshuizen vast te stellen. Het is echter aannemelijk dat gerichte operationele aandacht voor specifieke veiligheidsproblemen zoals die in de Veiligheidshuizen gestalte krijgt, daaraan een wezenlijke bijdrage levert. En als we naar de doelgroepen van het Veiligheidshuis kijken dan zien we dat het aantal veelplegers gestaag afneemt, dat de instroom van jeugdigen bij het parket Utrecht aanmerkelijk minder is dan enkele jaren terug en dat de recidive binnen de aanpak huiselijk geweld redelijk beperkt blijkt.

Het belangrijkste handelsmerk van de Veiligheidshuizen blijft de multidisciplinaire kijk en de persoonsgerichte benadering. Het gaat om oog voor elkaars gezichtspunten en het zoeken naar gezamenlijk gedragen interventies waarin strafrechtelijke-, civielrechtelijke-, bestuursrechtelijke- en zorginterventies elkaar aanvullen. Maar het gaat ook om elkaar aanspreken op de uitvoering van de gekozen interventies. Daar kunnen resultaten worden geboekt. Dat doen we binnen de Veiligheidshuizen gericht op een aantal doelgroepen; jeugd, veelplegers, plegers van huiselijk geweld, ex-gedetineerden en ernstig overlastgevende gezinnen in de stad Utrecht. Daarnaast spelen de Veiligheidshuizen een rol in de aanpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen. Die aanpak is afgelopen jaar herzien en moet in 2012 haar beslag krijgen.

U treft hierbij het jaarverslag van de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht aan.

Waar 2010 al een jaar vol verandering was geldt dit misschien nog meer voor 2011. Herziening van het aandeel in de groepsaanpak, verbinding met de regionale veiligheidsstrategie en

investeren in de verbinding met alle gemeenten in de regio, invoering van ZSM en zoeken naar de optimale samenwerking tussen Veiligheidshuizen en ZSM, verkenning van de samenwerking met de regio Flevoland en Gooi & Vechtstreek en een opdracht tot herijking van de werkwijze. Het is maar een greep uit de veelheid aan nieuwe ontwikkelingen.

PERSONELE MUTATIES

Na het vertrek van de ketenmanager van het Veiligheidshuis Utrecht in 2010 was het in 2011 de beurt aan de ketenmanager van het Veiligheidshuis Amersfoort om zijn vertrek aan te kondigen. In overleg met de samenwerkingspartners is besloten om vooralsnog geen nieuwe ketenmanager aan te stellen maar een 'proces/ interventiemanager' die zich expliciet zou gaan richten op kwaliteitsverbetering van de uitvoeringspraktijk. Het accent moet binnen de Veiligheidshuizen immers vooral op die uitvoering liggen. Voor beide Veiligheidshuizen, Amersfoort en Utrecht, blijft één ketenmanager eindverantwoordelijk die zich primair richt op de strategisch tactische verankering binnen de regio. Net voor het eind van 2011 werd na een sollicitatieprocedure de eerste procesmanager voor onze regio aangenomen.

Dit jaarverslag biedt inzicht in de uitgevoerde activiteiten en resultaten in 2011.

Karel van Duijvenbouden
Ketenmanager Veiligheidshuizen Amersfoort & Utrecht

INHOUDSOPGAVE

COLOFON

VOORWOORD

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	PAGINA 1
1.1 Politiek en bestuurlijk draagvlak	pagina 1
1.2 Ketenmonitor, onderzoek en recidivemeting	pagina 2
1.3 Het primaat van de uitvoering	pagina 2
 2. LANDELIJKE EN REGIONALE ONTWIKKELINGEN EN SAMENWERKING	 PAGINA 4
2.1 Landelijk Programma doorontwikkeling Veiligheidshuizen	pagina 4
2.2 Samenwerking Bureau Regionale Veiligheidsstrategie	pagina 5
2.3 Samenwerking Veiligheidshuizen Midden Nederland	pagina 5
2.4 Samenwerking Veiligheidshuizen – ZSM	pagina 5
 3. PERSOONSGEBONDEN AANPAKKEN	 PAGINA 7
3.1 Jeugd 12-18	pagina 7
3.2 Jongvolwassenen	pagina 9
3.3 Veelplegers	pagina 10
3.4 Huiselijk Geweld	pagina 13
3.5 Nazorg ex-gedetineerden	pagina 14
 4. SYSTEEM EN GEBIEDSGERICHT GERICHT WERKEN	 PAGINA 19
4.1 Ernstig Overlastgevende Gezinnen met politie en justitiecontacten	pagina 19
4.2 Onze Toekomst	pagina 21
4.3 Vernieuwing groepsaanpak	pagina 22
 5. ONDERSTEUNENDE TAKEN	 PAGINA 23
5.1 GCOS	pagina 23
5.2 Ketenmonitor en recidivemeting	pagina 23
 6. DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING & COMMUNICATIE	 PAGINA 26
6.1 Deskundigheidsbevordering	pagina 26
6.2 Communicatie	pagina 26

1. INLEIDING

Zowel in het jaarverslag van 2010 als in het jaarplan van 2012 werd al gememoreerd dat de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht een belangrijke rol spelen in de landelijke doorontwikkeling van de Veiligheidshuizen: beide Veiligheidshuizen namen deel aan de landelijke leertuinen ten behoeve van de kwaliteitsontwikkeling. Het Veiligheidshuis Utrecht participeerde bovendien als één van de vier 'voorbeeldveiligheidshuizen' in een door het college van Procureurs Generaal geïnitieerd intervisie- en reviewtraject. Ook het feit dat *alle* gemeenten binnen de veiligheidsregio Utrecht zijn verbonden met het Veiligheidshuis wordt landelijk als voorbeeld genomen.

In mei 2011 werd de eindrapportage van het intervisie- en reviewtraject opgeleverd. Daarin werden vanuit het College op basis van de bevindingen ook enkele aanbevelingen gedaan. Zo werd onder meer gesteld: 'Zorg voor een kleine flexibele organisatie die snel kan inspelen op opkomende problemen en kwesties, beweeg mee met veranderingen, zorg voor budget waarmee initiatieven snel kunnen worden opgepakt en zorg voor steun van strategisch management en politiek bestuur'.

In het jaarplan 2012 zijn enkele van die punten nader belicht. Flexibiliteit, inspelen op actuele problematiek en meebewegen met veranderingen waren ook al in 2011 al belangrijke aandachtspunten in de uitvoering en zullen in 2012 nog nadrukkelijker worden beproefd.

In de aanpak van complexe sociaal maatschappelijke problematiek als criminaliteit en overlast is een goed samenspel tussen *beleid, onderzoek en uitvoering* van groot belang. In deze inleiding wordt kort bij die drie invalshoeken stilgestaan. Dit samenspel zal ook in de komende jaren een belangrijke leidraad zijn voor de doorontwikkeling van de Veiligheidshuizen.

1.1 POLITIEK EN BESTUURLIJK DRAAGVLAK

'Zorg voor steun van strategisch management en politiek bestuur' was één van de belangrijke adviezen naar aanleiding van de landelijk review veiligheidshuizen.

In 2011 is door de Veiligheidshuizen Utrecht en Amersfoort geïnvesteerd in politiek bestuurlijk draagvlak. Het huidige kabinet heeft aangegeven waarde te hechten aan de aanpak via de Veiligheidshuizen en daar ook politieke verantwoordelijkheid voor te nemen. Het landelijk programma 'doorontwikkeling Veiligheidshuizen' werd door het Ministerie van Veiligheid en Justitie gelanceerd. Tegelijkertijd wordt door de bewindvoerders ook duidelijk gesteld dat het van belang is om het nut en de noodzaak van de Veiligheidshuizen aan te tonen en dat het van belang is de resultaten inzichtelijk te maken.

Zowel de Minister als de Staatssecretaris van het Ministerie van Veiligheid en Justitie bezochten in februari 2011 het Veiligheidshuis Utrecht. Zij lieten zich uitvoerig informeren over de werkwijze, de regionale samenwerking en de verschillende projecten die binnen onze regio worden uitgevoerd. Dergelijke bezoeken vragen de nodige inzet en organisatie maar zijn uiterst belangrijk voor het politiek/ bestuurlijk draagvlak. Ook bezochten de Directeur Generaal en diverse directeuren van het Ministerie van Veiligheid en Justitie de Veiligheidshuizen in het kader van een werkbezoek.

Er zijn korte lijnen met het landelijk programma doorontwikkeling veiligheidshuizen en de burgemeester van Utrecht is lid van de landelijke Stuurgroep Veiligheidshuizen.

Ook lokaal en regionaal is er geïnvesteerd in politiek/bestuurlijk draagvlak. Raadscommissies bezochten de Veiligheidshuizen, gemeenteraden werden bezocht voor voorlichting en bestuurders werden geïnformeerd.

Bij al deze gelegenheden kwam de vraag naar concrete resultaten terug. Een terechte vraag, maar tevens een moeilijk te beantwoorden vraag. Er is begrip voor het feit dat eerst geïnvesteerd moet worden in samenwerking en dat het bij complexe veiligheidsproblematiek uiterst lastig is de koppeling te leggen tussen werkzame bestanddelen en resultaten. Maar naast begrip is er bij een ieder ook behoefte meer inzicht te verkrijgen in de concrete resultaten.

1.2 KETENMONITOR, RECIDIVEMETING EN ONDERZOEK

Het landelijk programma doorontwikkeling veiligheidshuizen heeft als één van de doelstellingen een rendementsanalyse voor de aanpak van de veiligheidshuizen te ontwikkelen. De opdracht voor de ontwikkeling daarvan is verleend aan het Verwey Jonker-instituut. Deze rendementsanalyse moet nog worden ontwikkeld en het is bekend dat rendement pas na herhaalde meting over een langere termijn kan worden aangetoond. Desalniettemin is het goed daar nu een aanvang mee te maken. Om dezelfde reden hebben de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht vooruitlopend daarop het bureau PSA-collectief gevraagd een ketenmonitor te ontwikkelen die inzicht geeft in de in- door en uitstroom van de aan het Veiligheidshuis gerelateerde doelgroepen.

Naast het inzichtelijk maken van deze gegevens is ook een start gemaakt met het opzetten van een 'recidivemonitor' voor de doelgroepen van het Veiligheidshuis. Eén van de hoofddoelstellingen van de aanpak binnen het Veiligheidshuis is immers dat de werkwijze een bijdrage levert aan het verminderen van recidive. In dit licht is het van belang meer inzicht te krijgen in recidivepatronen bij de doelgroepen.

'Meten is weten', wordt wel gesteld, maar dat is slechts een halve waarheid; vergelijken van herhaalde metingen geeft pas enig inzicht in patronen. Daarom is de recidivemeting die nu is uitgevoerd en in dit jaarverslag wordt gepresenteerd in feite een startmoment, een nul-meting. Het voornemen is om jaarlijks op dezelfde wijze recidive in beeld te brengen en na verloop van tijd kunnen via vergelijking patronen worden geschetst en ontwikkelingen worden geanalyseerd.

Concrete resultaten komen niet door louter praten tot stand. Wat besproken wordt in een casusoverleg en de interventies die daarbij worden voorgesteld moeten in de praktijk met de betrokken doelgroepen worden uitgevoerd. Daarbij wordt nogal eens geschermd met de zogeheten 'evidence based interventies'. In een interessant artikel met de titel 'De verspilde moeite van *evidence based* criminaliteitspreventie' (2011) stelt Ben Rovers ingrijpende vraagtekens bij de soms overtrokken waarde die in het algemeen aan 'evidence based' interventies en onderzoek wordt toegekend. Hij pleit, in tegenstelling tot het theoretisch wetenschappelijk vaststellen van *evidence based* methodieken, voor om aan de praktijk verbonden onderzoek naar gesignaleerde problemen te doen.

In de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht wordt getracht wetenschappelijk onderzoek direct te koppelen aan de uitvoeringspraktijk. In 2011 werd in samenwerking met de Universiteit Utrecht en het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzoek uitgevoerd naar de versterking van betrokkenheid van ouders bij het strafproces van minderjarigen en werd onderzoek uitgevoerd naar daders van geweldsdelicten. Deze onderzoeken hadden een directe verbinding met de verbetering van de uitvoeringspraktijk.

De ingezette koers van praktijkgerelateerd onderzoek krijgt in 2012 een vervolg met onderzoek naar plegers van geweld tegen personen met een publieke taak en een vervolgonderzoek naar jeugdige veelplegers.

HET PRIMAAT VAN DE UITVOERING

In 'driehoek' van beleid (politiek bestuurlijk draagvlak), onderzoek (ketenmonitor, recidivemeting en onderzoek) en uitvoering ligt het accent binnen de Veiligheidshuizen onmiskenbaar op de

uitvoering. Het gaat er binnen de Veiligheidshuizen immers om uitvoering te geven aan de aanpak van complexe veiligheidsproblematiek. De partijen die daarbij om tafel zitten zijn *uitvoeringsorganisaties*.

Betrokken medewerkers met kennis van zaken en vooral met de intentie tot samenwerken van OM, politie, RvdK, BJZ, reclasseringsorganisaties, NIFP, Altech, ASHG's en gemeenten zijn frequent in de Veiligheidshuizen aanwezig om de uitvoering vorm en inhoud te geven. Het Veiligheidshuis is daarmee een multidisciplinaire *operationele* werkvloer van verschillende veiligheidspartners. De weerslag van die uitvoering wordt onder meer beschreven in dit jaarverslag.

Als in dit jaarverslag cijfers worden gepresenteerd die zijn gebaseerd op de registratie van de verschillende casusoverleggen dan betreft dat nog slechts een beperkte afspiegeling van de complexe uitvoeringspraktijk.

Wie enig inzicht heeft in de intensieve begeleidingstrajecten van jeugdige delinquenten, van de ingewikkelde aanpak van veelplegers met meervoudige problematiek of van de complexiteit van de aanpak van huiselijk geweld weet dat cijfers de lading van de intensieve uitvoeringspraktijk bij lange na niet dekken. Juist al die vaak niet direct zichtbare werkzaamheden en inzet van de medewerkers van alle betrokken organisaties die achter de cijfers schuilgaan, doen er toe en dragen bij aan een veiliger leefomgeving.

Bestuurlijk draagvlak is belangrijk voor de continuïteit en duurzaamheid, onderzoek is van belang voor vergroting van de kwaliteit, maar beide moeten ten dienste staan van de uitvoering. En die uitvoering vormt de ruggengraat van de Veiligheidshuizen.

2. LANDELIJKE EN REGIONALE ONTWIKKELINGEN EN SAMENWERKING

2.1 LANDELIJK PROGRAMMA 'DOORONTWIKKELING VEILIGHEIDSHUIZEN'

In 2011 is door het Ministerie van Veiligheid en Justitie het landelijk programma 'doorontwikkeling veiligheidshuizen' gelanceerd. In het kader van dit breed opgezette programma is een landelijke Stuurgroep Veiligheidshuizen en een landelijke Klankbordgroep Veiligheidshuizen ingesteld. In de Stuurgroep worden strategische besluiten ten aanzien van de doorontwikkeling genomen. De Klankbordgroep is een voorbereidend overleg voor de Stuurgroep. In de Stuurgroep wordt onze regio vertegenwoordigd door de burgemeester van Utrecht en door de directeur van Bureau Jeugdzorg van de regio. De stukken van de Klankbordgroep worden door de ketenmanagers van de G4 gezamenlijk besproken en de ketenmanager van de Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht vertegenwoordigt samen met de ketenmanager van het Veiligheidshuis den Haag de Veiligheidshuizen in de klankbordgroep.

In de Stuurgroep van 26 oktober 2011 werd ingestemd met het voorstel om de Veiligheidshuizen vanaf 2013 op bestuurlijk niveau te organiseren langs de geografische grenzen van de 25 veiligheidsregio's. Daarbij gaat het niet om aansluiting bij de veiligheidsregio's op juridische, inhoudelijke of organisatorische gronden, maar geeft het alleen aan op welk schaalniveau primair de besluitvorming over de organisatie en werkwijze van de Veiligheidshuizen binnen die regio wordt voorgesteld. Bovendien wordt de financiële rijksbijdrage aan de Veiligheidshuizen (landelijk 7.7 miljoen op jaarbasis) verdeeld langs de lijn van de 25 Veiligheidsregio's.

In het licht van de wet versterking regierol gemeenten zal de bijdrage van het Ministerie van Veiligheid en Justitie vanaf 2013 worden uitgekeerd via een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds van de 'centrumgemeenten' binnen de Veiligheidsregio's.

Met de financiering gaat ook het beheer van de Veiligheidshuizen per 2013 over van het OM naar de gemeente Utrecht. Al in 2011 zijn daarover de eerste verkennende gesprekken gevoerd. Of nu het beheer bij het OM of bij de gemeente Utrecht ligt, de belangrijkste opgaven voor de Veiligheidshuizen zijn een juiste selectie van de te bespreken doelgroepen en problemen, een goede verbinding met de regionale veiligheidsstrategie en slagvaardig inspelen op actuele lokale veiligheidsproblematiek.

2.2 SAMENWERKING BUREAU REGIONALE VEILIGHEIDSSTRATEGIE (BRVS)

Het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie ontwikkelt namens en op basis van inbreng uit alle gemeenten, het OM en de politie een Regionale Veiligheidsstrategie. Daarin worden de prioriteiten benoemd voor de komende periode. In het kader dat voorlopig is vastgesteld voor de komende jaren (2012-2014) zijn de volgende prioriteiten opgenomen:

1. Overlastgevende en criminele jeugdgroepen
2. Woninginbraken
3. Geweld (inclusief straatroof, overvallen, huiselijk geweld, uitgaansgeweld en geweld tegen werknemers met een publieke taak)
4. Zware beroepscriminelen

Met name op de eerste drie onderdelen kan het Veiligheidshuis als operationele werkvloer een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de regionale doelstellingen. In 2011 is daarom al nadrukkelijk toenadering gezocht tot bureau RVS om na te gaan hoe het Veiligheidshuis een bijdrage kan leveren aan de uitvoering van de regionale veiligheidsstrategie. Maar ook wordt nagegaan hoe via het Bureau RVS gesignaleerde knelpunten in de uitvoeringspraktijk kunnen worden opgelost via bestuurlijke keuzes en besluiten. Ook werd in 2011 vanuit de Veiligheidshuizen al input geleverd voor de regionale veiligheidsstrategie. Daarbij werd er ook een gezamenlijke presentatie verzorgd voor bestuurders en gemeenteraden.

Het voornemen is om in 2012 de samenwerking verder te versterken.

2.3 SAMENWERKING VEILIGHEIDSHUIZEN 'MIDDEN NEDERLAND'

Met de uitbreiding van de OM-regio en de vorming van de nieuwe politieregio kwam ook de vraag op tafel hoe en in hoeverre samenwerking tussen de Veiligheidshuizen in deze nieuwe regio Midden Nederland gewenst is (in deze regio betreft dat de Veiligheidshuizen Almere, Gooi & Vechtstreek, Amersfoort en Utrecht). Die vraag is niet alleen bevestigend beantwoord, er is in 2011 ook al het nodige geïnvesteerd in afstemming en samenwerking tussen deze vier Veiligheidshuizen. In oktober 2011 werd in een eerste bestuurlijk overleg door de parketleiding OM, de korpsleiding politie en burgemeesters en wethouders verkend wat de inzet van de verschillende partijen op dit punt is. De belangrijkste uitkomsten van dit overleg waren:

- Zowel parketleiding OM, korpsleiding politie als betrokken bestuurders onderschrijven unaniem het belang van de Veiligheidshuizen in Midden Nederland.
- De directe verbinding van de Veiligheidshuizen met lokale veiligheidsproblematiek is van primair belang om in te kunnen spelen op actuele veiligheidsproblematiek.
- Met dat gegeven kan onderzocht worden hoe efficiëntiewinst kan worden geboekt door samenwerking tussen de Veiligheidshuizen in Midden Nederland. Daarmee zou de financiële, personele en organisatorische kwetsbaarheid van de afzonderlijke Veiligheidshuizen kunnen worden verminderd.
- Er is een behoefte aan regionale dekking van de werkwijze van de Veiligheidshuizen; d.w.z. dat alle 41 gemeenten in de regio Midden Nederland zijn aangesloten. Met name in Flevoland is dit nog niet het geval en moet geïnvesteerd worden in aansluiting van alle gemeenten.
- Er dient nadere afstemming met ZSM te worden ontwikkeld. ZSM zou als triagemoment voor de Veiligheidshuizen kunnen fungeren. Vooral bestuurders maken zich daarbij wel zorgen of de wijze van selecteren niet louter op strafrechtelijke basis plaatsvindt.

Buiten deze bijeenkomst hebben de Veiligheidshuizen in Midden Nederland veel overlegd. Er wordt gezocht naar intensievere vormen van samenwerking waarbij mogelijk op termijn ook efficiëntie winst kan worden geboekt.

2.4 SAMENWERKING VEILIGHEIDSHUIZEN-ZSM

Eén van de belangrijkste vernieuwingen in 2011 is de invoering van ZSM (zo spoedig mogelijk, zo slim mogelijk, zo samen mogelijk...) waarin het versneld afdoen van eenvoudige strafzaken het hoofddoel is. Natuurlijk stond de invoering van ZSM soms op gespannen voet met de werkwijze in de Veiligheidshuizen. Ook daar was immers de versnelling van het strafproces door korte lijnen van aanhouding tot afdoening één van de belangrijke uitgangspunten. Daarnaast werd in de Veiligheidshuizen ook zo secuur mogelijk gewerkt door de verschillende ketenpartners in een vroegtijdig stadium te betrekken in de besluitvorming. Toch is de overtuiging dat ZSM en Veiligheidshuizen elkaar ook kunnen versterken. ZSM beoogt eenvoudige strafzaken direct af te doen. Vanuit de opvatting dat de Veiligheidshuizen zich vooral moeten richten op complexe gevallen en complexe problematiek, zou ZSM bij uitstek de plek kunnen zijn voor de selectie, ofwel de 'trage' voor de Veiligheidshuizen. De meer eenvoudige zaken en personen kunnen zo buiten de Veiligheidshuizen worden afgedaan en de complexere casussen kunnen op basis van een juiste selectie doorgaan naar de Veiligheidshuizen. Dat vraagt wel overeenstemming over de selectiecriteria en juist dat is nog een lastig punt. Wordt complexe problematiek voldoende onderkend bij ZSM, worden meer complexe zaken toch niet te snel afgedaan en worden zaken wel

goed overgedragen van ZSM naar Veiligheidshuizen? In hoeverre is gemeentelijk informatie of informatie van partners zoals BJZ voldoende inzichtelijk bij ZSM?

Allemaal ontwikkelpunten waarover ook in 2011 al regelmatig afstemming is geweest.

Om de afstemming te realiseren zijn er met de medewerkers van de werkvloer van de Veiligheidshuizen en ZSM 'routekaarten' voor de doelgroepen jeugd en huiselijk geweld opgesteld. Voormalige medewerkers van de Veiligheidshuizen met hun kennis van zaken rondom ketensamenwerking zijn gaan werken bij ZSM, juist ook om de verbinding te bevorderen. Dat neemt niet weg dat er in personele zin wel consequenties zijn verbonden aan de inzet van ketenpartners binnen ZSM. Dat vraagt namelijk van de drie Reclasseringsorganisaties, de Raad voor de Kinderbescherming, de politie en het OM personele inzet op locatie. In de praktijk gaat de capaciteit die nodig is voor ZSM gaat vaak ten koste van de personele aanwezigheid binnen de Veiligheidshuizen. Dat is merkbaar in de bezettingsgraad binnen de veiligheidshuizen. Fysieke nabijheid van locaties voor ZSM en Veiligheidshuizen zou hierin mogelijk lucht geven. De ontwikkeling van een intensieve samenwerking tussen Veiligheidshuizen en ZSM is één van de belangrijkste speerpunten voor 2012.

3. PERSOONSGEBONDEN AANPAKKEN

3.1 JEUGD 12-18

De persoonsgebonden aanpak jeugd is binnen de Veiligheidshuizen belegd in twee vormen van casusoverleg: het afdoeningsoverleg en het risico-overleg.

In het afdoeningsoverleg wordt besproken welke strafrechtelijke afdoening van de minderjarige verdachte is gewenst. De volgende partijen nemen deel aan het afdoeningsoverleg:

- Openbaar Ministerie (voorzitter overleg)
- Raad voor de Kinderbescherming
- Politie

In het afdoeningsoverleg worden alle minderjarige verdachten (12 - 18 jaar) besproken, die bij het OM binnenkomen (minderjarigen die een misdrijf hebben gepleegd en leerplichtzaken). De keuze voor een bepaalde afdoening wordt gemaakt op basis van alle relevante en beschikbare informatie vanuit de drie ketens:

1. Justitieketen (politie, OM, BJZ/JR, RvdK en Halt¹)
2. Zorg- en hulpverleningsketen (CJG/JAT/informatiemakelaars, JGZ, wijkwelzijn, Onderwijs en leerplicht, BJZ/JHV en BJZ/JB)
3. Bestuursrechtelijke keten (gemeenten).

JEUGD EN ZSM

Eind 2011 is besloten ook jeugdzaken via ZSM te laten lopen. De vraag daarbij is nog wel hoeveel van de zich aandienende jeugdstrafzaken zich daadwerkelijk lenen voor directe afdoening via ZSM. Zoals het zich nu laat aanzien zal het geregeld voorkomen dat binnen ZSM al wel een zogeheten 'trajectbeslissing' kan worden genomen. Dat wil zeggen dat er een beslissing wordt genomen of een zaak naar een OTP-zitting gaat of naar een zitting van de kinderrechter. Als dat soort besluiten vaker in een vroegtijdig stadium kunnen worden genomen zal dat een verschuiving betekenen voor het afdoeningsoverleg. De wijze van afdoening is dan immers al bepaald. Het accent binnen de Veiligheidshuizen komt daarmee te liggen bij het *risico-overleg*. Voor de samenwerking en afstemming tussen Veiligheidshuizen en ZSM is in 2011 een routekaart Jeugd ontwikkeld en vastgesteld.

In het risico-overleg worden alle risicovolle minderjarige verdachten besproken die via het strafrecht zijn binnengekomen en waarbij één of meer van de partijen aan tafel een risico inschat ten aanzien van de ontwikkeling van de jeugdige en zijn gedrag.

In het risico-overleg zitten meer partijen aan tafel dan bij het afdoeningsoverleg. De volgende partijen nemen deel aan het risico-overleg:

- Raad voor de Kinderbescherming
- Openbaar Ministerie
- Politie
- Bureau Jeugdzorg
- Leerplicht
- Gemeente/CJG/informatiemakelaars
- William Schrikker Groep

¹ Halt is formeel geen justitiële instelling, maar wordt gemakshalve wel gerekend onder de justitiële keten.

Het risico-overleg wordt voorgezeten door het OM en wordt in termen van agendering en registratie (afspraken, motivatie en argumentatie, gebruik format CoOS) ondersteund door de administratieve ondersteuning vanuit het Veiligheidshuis.

In de onderstaande tabel is weergegeven hoeveel casussen er in 2011 zijn besproken in het afdoeningsoverleg en in het risico overleg.

Tabel 1: aantal besproken casussen jeugd in het Veiligheidshuis in 2011.

	aantal besproken casussen afdoeningsoverleg	Aantal besproken casussen risico-overleg	Totaal aantal
Utrecht stad	574	283	857
Lekstroom	285	98	383
Rijn en Venen	152	34	186
Eemlanden	369	81	450
Binnensticht/ Heuvelrug	311	87	398
Totaal aantal besproken casussen	1691	583	2274

Bovenstaand overzicht laat zien hoeveel casussen van een jeugdige, maar liefs 2274, werd besproken in één van de Veiligheidshuizen. Dat wil zeggen dat al die 'casussen' met een aantal betrokken deskundigen zijn besproken waarbij is gezocht is naar de meest passende interventie. In bijna 1700 gevallen gaat het om bespreking in het afdoeningsoverleg. Zowel in het afdoeningsoverleg als in het risico-overleg kan individuele jongeren soms meerdere keren worden besproken.

Als we het aantal besproken jeugdigen (1691) afzetten tegen het aantal bij het parket Utrecht ingestroomde jeugdzaken in 2011 (1604) kunnen we concluderen dat vrijwel alle ingestroomde jeugdzaken besproken zijn in een casusoverleg.

FORSE AFNAME AANTAL JEUGDIGE VEELPLEGERS

Uit de gegevens van de veelplegerkubus van de regiopolitie Utrecht blijkt dat het aantal jeugdige veelplegers (12-18) is afgenomen van 74 in het eerste kwartaal van 2010 tot 40 in het laatste kwartaal van 2011. Eind 2011 zijn er dus bijna 50% minder jeugdige veelplegers dan begin 2010. Zonder direct een verband te kunnen leggen met de aanpak in de Veiligheidshuizen kan wel worden gesteld dat gerichte aandacht in samenwerking met de jeugdpartners ook ten aanzien van de jeugdige veelplegers vruchten afwerpt.

INSTROOM STRAFZAKEN JEUGDIGEN 2009, 2010 EN 2011.

In 2010 werd een spectaculaire terugloop van het aantal ingestroomde rechtbankzaken van minderjarigen ten opzichte van 2009 vastgesteld (een daling van 34 %).

Algemeen werd aangenomen dat deze afname voor een belangrijk deel te herleiden was tot de invoering van het systeem BVH bij de politie. De vraag was nu hoe deze daling zich zou verhouden tot de ontwikkelingen in 2011.

Het aantal ingestroomde PV's minderjarigen bij het parket Utrecht in 2011 bedraagt 1604 parketnummers. Dat is iets meer dan in 2010 maar aanzienlijk minder dan in 2009. Er is dus een lichte stijging t.o.v. 2010. De daling t.o.v. 2009 bedraagt echter nog steeds ruim een kwart (26 %).

Tabel 2: instroom rechtbankzaken minderjarigen.

	Instroom rechtbankzaken minderjarigen
2009	2178
2010	1435
2011	1604

LANDELIJK ONDERZOEK AFNAME JEUGDCRIMINALITEIT

In 2011 deed het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzoek naar de verminderde instroom jeugdigen. Daarbij is ook nadrukkelijk zelf gerapporteerd ouderschap van jeugdige verdachten meegenomen. Daarmee zegt het onderzoek meer dan de constatering dat het mogelijk aan de wijziging van het politieregistratiesysteem moet worden toegedicht. Zelfrapportage is een redelijk betrouwbare indicator voor het vaststellen van toe of afname van criminaliteit.

Uit het onderzoek van het WODC blijkt dat zowel het aantal aangehouden jeugdige verdachten als zelf gerapporteerd ouderschap onder jeugdigen behoorlijk afneemt tussen 2005 en 2010. Deze studie geeft opnieuw een indicatie dat het aantal jeugdigen dat (weer) met het strafrecht in aanraking komt terugloopt. Het onderzoek bevestigt zo het beeld van de hiervoor geschetste tabel. Of de vermindering van criminaliteit onder jeugdigen kan worden toegeschreven aan de expliciete aandacht voor jeugdige verdachten in het Veiligheidshuizen blijft een onbeantwoorde vraag. Dat deze aanpak waarbij, zoals we eerder zagen bijna 2300 jeugdigen zijn besproken met alle relevante partners in één van de casusoverleggen, zal zeker op enige wijze bijdragen.

3.2 JONGVOLWASSENEN

In 2010 en 2011 zijn de Veiligheidshuizen gestart met een casusoverleg voor jongvolwassenen (18-24), het JOVO-overleg. Een logische keuze vanwege het betrekkelijk grote aandeel dat deze doelgroep heeft in de criminaliteitscijfers. Bovendien werd daarmee beoogd aan te sluiten op de aanpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen die in de regio was ontwikkeld. Via de Veiligheidshuizen werd met het JOVO-overleg getracht een bijdrage te leveren aan de groepsaanpak. In dit overleg werd door de betrokken deelnemers echter om diverse redenen² een gebrek aan slagkracht vastgesteld. Daarop werd besloten het JOVO-overleg stil te leggen in afwachting van een betere opzet. Tegelijkertijd werd voor de groepsaanpak in de regio en de stad een verbetertraject ingezet. Belangrijkste verbeterpunt daarbij was het aanbrengen van meer focus en meer flexibiliteit en minder, maar intensiever inspelen op actuele problematiek. De opzet van het verbetertraject was onder meer om mensen en middelen efficiënter en effectiever in te zetten. De tweede helft van 2011 is met name gebruikt om de groepsaanpak in de regio met alle

² Zaken rondom Jongvolwassenen die bekend waren als lid van een groep werden via de verdeel en monitor-overleggen al geagendeerd op het JOVO-overleg terwijl de politie de zaak nog niet had ingestuurd naar het OM en zaken werden afgedaan via de back-office OM zonder dat rekening werd gehouden met afspraken uit het casusoverleg

betrokken partijen te herzien en via het uitwerken van het voorstel 'kopstukkenaanpak' daarin het aandeel van het Veiligheidshuis te beschrijven. In dit jaarverslag wordt dan ook geen overzicht gegeven van de jongvolwassenen die in de eerste helft van 2011 nog in de Veiligheidshuizen zijn besproken. Met de introductie van de kopstukkenaanpak uit de overlastgevende en criminele jeugdgroepen voor de hele regio wordt bovendien vorm gegeven aan de opdracht van de minister van Veiligheid en Justitie om criminele jeugdgroepen aan te pakken. In 2011 zijn tevens met inzet vanuit de Veiligheidshuizen wel de zogeheten verdeel- en monitoroverleggen voortgezet. Een belangrijk resultaat van deze overleggen is een goed inzicht in de verschillende groepen en hun impact op de wijken. Deze informatiepositie biedt een uitstekend uitgangspunt voor vernieuwende vormen van aanpak.

Verder werd, met nauwe betrokkenheid van het Veiligheidshuis, in 2011 geëxperimenteerd met een intensieve aanpak van één problematische jeugdgroep in Utrecht stad. Hierbij werd een vernieuwende werkwijze beproefd waarvan bruikbare elementen in de nieuwe groepsaanpak kunnen worden toegepast.

3.3 VEELPLEGERS

VEELPLEGERAANPAK SUCCESVOL; HET AANTAL VEELPLEGERS NEEMT AF

In de regio Utrecht bestaat al een aantal jaar een intensieve aanpak van veelplegers, die wordt uitgevoerd in de Veiligheidshuizen. Wekelijks is er een Justitieel Casusoverleg Veelplegers (JCV) waarin vanuit de verschillende perspectieven veelplegers worden besproken en een scenario/plan van aanpak wordt vastgesteld. De traditionele groep veelplegers is een hardnekkige groep met veelal complexe problematiek op het gebied van verslaving en psychiatrie. Het gaat om leefpatronen die slechts zeer moeizaam zijn te doorbreken.

Toch is vanaf 2010 is het aantal veelplegers in de regio met ruim 10% gedaald. Nu lijkt 10% wellicht een betrekkelijk gering percentage maar als we bedenken dat één veelpleger verantwoordelijk is voor een substantieel groot aandeel in de overlast en criminaliteit, dan scheelt een afname van 10% wel degelijk veel. Als we bedenken dat een gemiddelde veelpleger verantwoordelijk is voor een groot aantal strafbare feiten dan leidt die vermindering van 10% onmiskenbaar tot een daling in de criminaliteitscijfers.

Tabel 3: overzicht van het aantal meerderjarige zeer actieve veelplegers per kwartaal in 2010 en 2011 (bron: veelplegerkubus politie regio Utrecht).

Gebied	2010 KW1	2010 KW2	2010 KW3	2010 KW4	2011 KW1	2011 KW2	2011 KW3	2011 KW4
District Binnensticht	25	21	23	24	18	13	17	14
District Eemland Noord	8	8	6	5	6	2	5	4
District Eemland Zuid	57	53	45	55	51	44	43	40
District Heuvelrug	8	8	8	10	12	8	11	12
District Lekstroom	20	25	24	28	21	17	17	18
District Rijn en Venen	13	15	14	12	12	8	8	12
District Utrecht Stad	208	194	193	197	199	186	212	202
Totaal	339	324	313	331	319	278	313	302

INRICHTING VOOR STELSELMATIGE DADERS

Naast de afname van het aantal veelplegers dat in deze tabel zichtbaar is, is er nog een belangrijk effect dat meespeelt.

Veelplegers die de ISD maatregel krijgen opgelegd blijven formeel nog meetellen in de cijfers (zij blijven op de veelplegerlijsten staan). Maar gedurende de ISD-maatregel zijn zij wel voor ongeveer twee jaar onder controle van Justitie en veelal 'van de straat'. In 2010 werd maar liefst 30 keer een ISD maatregel opgelegd, in 2011 werd nog eens 23 keer een ISD maatregel opgelegd door de Rechtbank. Wetend dat het gaat om een tweejarige maatregel betekent dit derhalve dat eind 2011 naast de feitelijke vermindering van het aantal zeer actieve veelplegers nog eens 53 hardnekkige veelplegers onder de justitiële maatregel ISD vallen en het risico op het plegen van strafbare feiten door deze groep daarmee aanmerkelijk minder is.

Met name die 53 veelplegers die over de laatste twee jaar onder de ISD maatregel vallen, zijn een rechtstreeks gevolg van de afspraken die worden gemaakt in het Justitieel Casusoverleg Veelplegers. Maar niet alleen op plaatsing in de ISD wordt tijdens de casusoverleggen aangestuurd, ook plaatsing in zorg, psychiatrische behandeling, het zoeken van onderdak of instellen op medicatie wordt naar aanleiding van bespreking in het casusoverleg voor veelplegers geïnitieerd.

Als we aan de feitelijke afname van het aantal veelplegers in de regio (37) het aantal veelplegers dat onder de ISD maatregel valt (53) toevoegen dan is er een groep van 90 veelplegers die voorheen zeer actief was met het plegen van criminaliteit en overlast, eind 2011 niet meer of zeer beperkt actief op dit terrein.

Iedereen die weet voor hoeveel criminaliteit en overlast een individuele veelpleger verantwoordelijk is beseft dat het feit dat 90 individuele veelplegers niet meer actief zijn een enorme bijdrage levert aan het vergroten van de veiligheid in onze regio.

FORSE AFNAME VAN HET AANTAL VEELPLEGERS IN AMERSFOORT

In het district Eemland-Zuid wordt al meerdere jaren de 'veelplegerstand' opgenomen. Uit een vergelijking vanaf 2007 blijkt een spectaculaire daling van het aantal veelplegers.

In 2007 werden in het district Eemland Zuid 79 veelplegers geteld (76 in Amersfoort, 3 in Leusden). Zoals ook is terug te lezen in tabel 3 zijn er in 2011 in Eemland-Zuid nog 40 veelplegers (allen in Amersfoort).

Uit deze gegevens blijkt een spectaculaire daling van het aantal meerderjarige zeer actieve veelplegers met bijna 50%. Nauwe betrokkenheid op de locale situatie, casuïstiekbespreking met alle relevante partijen in het Veiligheidshuis en korte lijnen en goede contacten met de zorg zijn hier als succesfactoren aan te duiden. De multidisciplinaire benadering en het actief betrekken van zorgpartners en zorgvoorzieningen zijn typisch kenmerken van de aanpak in het Veiligheidshuis zoals die voor deze groep is vormgegeven.

3.4 HUISELIJK GEWELD

Niet voor niets is de aanpak van huiselijk geweld een belangrijk thema in de Veiligheidshuizen. Als de onveiligheid zich immers uitstrekt tot de situatie in huis is dit niet alleen een ernstige inbreuk op de persoonlijke veiligheid, maar volgens veel onderzoek tevens een voedingsbodem voor toekomstige problematiek bij bijvoorbeeld kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld.

In 2011 is de wijze van werken waarbij casussen van huiselijk geweld eerst in het zorgoverleg worden besproken (het Districtelijk Overleg Huiselijk Geweld, afgekort DOHG) worden en vervolgens in het afdoeningsoverleg (Justitieel Casusoverleg Huiselijk Geweld, afgekort JCHG), is in 2011 verder ontwikkeld en breed ingevoerd. In het DOHG wordt de casus niet alleen besproken met oog op de dader maar juist ook om de zorg voor het systeem achter de dader te organiseren.

In het DOHG worden alle incidenten (inclusief alle aangiften en ambtshalve vervolgingen) besproken ten behoeve van toeleiding naar de hulpverlening. Daarbij wordt expliciet onderzocht hoe het systeem naar aanleiding van het huiselijk geweld incident kan worden ondersteund. De voorzitter van het zorgoverleg neemt vervolgens ook deel aan het JCHG waarin wordt besproken welke strafrechtelijke afdoening ten aanzien van de dader gewenst is. Om deze strafrechtelijke afdoening af te stemmen op de interventies in het systeem wordt dus via de voorzitter van het DOHG een verbinding gelegd tussen het JCHG en het DOHG.

De DOHG's vinden plaats onder regie van de gemeente en worden voorgezeten door vertegenwoordigers van de beide ASHG's³. De JCHG's vinden plaats onder regie van de beide Veiligheidshuizen en worden voorgezeten door het OM.

AANTAL BESPROKEN CASUSSEN HUISELIJK GEWELD IN DE VEILIGHEIDSHUIZEN

In 2011 zijn in het JCHG stad Utrecht in totaal 375 casussen besproken. Dat zijn er 69 minder dan in 2010.

Het ging om totaal 339 unieke personen. Voor 39 personen geldt dat zij binnen het kalenderjaar meerdere keren besproken zijn. Hier zijn de individuen die opnieuw worden besproken in verband met ontbrekende informatie al uitgefilterd. De herhaalde bespreking betreft dus een agendering in verband met een nieuw strafbaar feit. Voor de stad Utrecht betekent dit een recidivepercentage van 11.5 %, dat is een fractie hoger dan het recidivepercentage dat in 2010 op dezelfde wijze werd vastgesteld en toen op 10% lag.

In het district Eemlanden werd in 2011 in totaal 249 keer een casus van huiselijk geweld besproken in het Veiligheidshuis. Dat zijn er 57 meer dan in 2010 waarbij moet worden aangemerkt dat het Veiligheidshuis pas in maart 2010 is begonnen met het JCHG voor dit district. Datzelfde geldt voor Binnensticht/Heuvelrug waar in 2011 totaal 205 unieke casussen zijn besproken. In 2010 waren dat er 118.

In de districten Lekstroom en Rijn & Venen is het JCHG pas in de loop van 2011 gestart. Vooral het ontbreken van de verbinding tussen een zorgoverleg en het afdoeningsoverleg was hier debet aan. In het najaar van 2011 is deze constructie ook voor Lekstroom en Rijn & Venen gerealiseerd. Juist deze verbinding is van belang voor de werkwijze binnen de Veiligheidshuizen. Daarmee wordt immers de verbinding tussen zorg en repressie op een unieke wijze vormgegeven. In 2011 is dan ook met name geïnvesteerd om die verbinding te versterken.

³ In Heuvelrug wordt het DOHG voorgezeten door een vertegenwoordiger van Vitras/CMD

RECIDIVE BIJ HUISELIJK GEWELD

In 2011 is een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van een recidivemonitor. Bij een eerste meting is de situatie van 2010 als uitgangspunt gekozen. Onderzocht is hoeveel unieke personen in 2010 als verdachte van een specifiek delict in de Basis Voorziening Handhaving (BVH) van de politie voorkomen. Zo werden in de Regio Utrecht in 2010 totaal 1455 verdachten van huiselijk geweld in BVH geregistreerd. Van deze 1455 unieke verdachten kwamen er 131 in 2011 wederom als verdachte van huiselijk geweld in beeld. Dit geeft een recidive percentage van 9%; een percentage dat overeenkomt met een steekproef die in 2010/2011 in het Veiligheidshuis Utrecht is gedaan. Opvallend is overigens wel dat dezelfde groep van 1455 verdachten van huiselijk geweld uit 2010 in 2011 wel 363 keer als verdachte wordt geregistreerd in BVH. Hierbij gaat het dus ook om andere delicten dan specifiek huiselijk geweld. Als alle delictsoorten worden meegeteld ligt het recidivepercentage van deze groep op 25%. Reden te meer om te blijven investeren in een individuele aanpak van verdachten van huiselijk geweld.

3.5 NAZORG EX-GEDETINEERDEN

In 2002 stelde het WODC vast dat maar liefst 80% van alle gedetineerden binnen zes jaar opnieuw met het strafrecht in aanraking kwam. Daarmee werd duidelijk dat de groep ex-gedetineerden een groep is met een hoog veiligheidsrisico. Investeren in deze groep waardoor de kansen op succesvolle re-integratie worden vergroot kan bijdragen aan het voorkomen van recidive en draagt daarin in belangrijke mate bij aan het vergroten van de maatschappelijke veiligheid.

Dit was één van de belangrijkste achtergronden waardoor het ministerie van Veiligheid en Justitie vanaf 2005 een programma inrichtte voor de ontwikkeling van een sluitende aanpak nazorg.

In juli 2009 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Veiligheid en Justitie het samenwerkingsmodel nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers ondertekend. De inzet was dat er eind 2010 (regionale) afspraken zouden zijn tussen gemeenten, penitentiare inrichtingen en maatschappelijke partners over de samenwerking op het gebied van nazorg.

Het gezamenlijk doel van Justitie en gemeenten op het terrein van nazorg ex-gedetineerden is dat elke gedetineerde bij ontslag uit detentie direct beschikt over de noodzakelijke basisvoorwaarden voor re-integratie. Die basisvoorwaarden zijn: (1) een geldig ID-bewijs, (2) inkomen uit werk of uitkering, (3) inzicht in schulden en waar mogelijk een plan voor schuldhulpverlening, (4) onderdak; minimaal maatschappelijke opvang en (5) geestelijke gezondheidszorg/verslavingszorg indien die is geïndiceerd. De veronderstelling is dat als deze basisvoorwaarden voor re-integratie zijn gerealiseerd dit het risico op recidive aanzienlijk verminderd.

Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft een monitor nazorg ontwikkeld om de resultaten van de gezamenlijke inspanningen van gemeenten en justitie op dit punt in kaart te brengen.

NAZORG EX-GEDETINEERDEN UTRECHT-STAD EN DISTRICTEN LEKSTROOM EN RIJN & VENEN

De gemeente Utrecht was al in 2010 actief op het gebied van nazorg voor ex-gedetineerden. De werkzaamheden werden uitgevoerd in het Veiligheidshuis. Sinds 2011 is daarnaast het Regionaal Coördinatiepunt Nazorg (RCN) operationeel. Het RCN werkt voor de gemeenten aan de westkant van Utrecht (de districten Lekstroom en Rijn & Venen). Ook het RCN is ondergebracht in het Veiligheidshuis. De medewerkers nazorg van de gemeente Utrecht en het RCN werken nauw samen.

Vanuit het gevangeniswezen worden de detentiegegevens van alle gedetineerde burgers digitaal via het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) doorgegeven aan de Coördinatiepunten Nazorg

van de gemeenten. DPAN meldingen worden gestuurd bij aanvang detentie, bij tussentijdse wijzigingen en bij schorsing of ontslag.

In 2011 zijn er voor de stad Utrecht en de gemeenten in Lekstroom en Rijn & Venen 3649 meldingen verwerkt in het Veiligheidshuis. Van deze meldingen waren er:

- 2759 voor de stad Utrecht (gemiddeld 229 per maand)
- 890 voor de regiogemeenten in Lekstroom en Rijn & Venen (gemiddeld 74 per maand).

In de navolgende tabel wordt het uitstroomaantal volgens gegevens van DJI, het aantal gemelde personen uitstroom uit detentie en het onderscheid naar de genoemde doelgroepen voor het aantal personen dat is gemeld weergegeven voor Utrecht stad en voor de gemeenten in de districten Lekstroom/ Rijn & Venen:

Tabel 4: uitstroom 2011: uitgesplitst naar regiogemeenten/aantal veelplegers, jongeren en OGGZ.

	Uitstroom volgens DJI	Aangemeld via DPAN			
			waarvan Veelpleger	waarvan 18-24jr	waarvan OGGZ
De Ronde Venen	29	20	1	6	1
Montfoort	7	5		1	
Oudewater	3	2	1	1	
Stichtse Vecht	53	39	3	8	5
Woerden	39	32	1	6	2
Houten	23	11		4	1
Lopik	6	5			1
Nieuwegein	93	99	13	21	11
Vianen	19	15	2	5	2
IJsselstein	39	32	2	4	1
Totaal regio	311	260	23	56 (21%)	24 (9%)
Utrecht	976	891	126	284 (32%)	307 (34%)
Totaal	1287	1151	149	340	331

OGGZ

Het is van belang om te weten of een ex-gedetineerde ook bekend is binnen de OGGZ omdat dan doorgaans extra zorg geïndiceerd is en dit tijdig kan worden ingezet.

JONGEREN

Het merendeel van de jongvolwassenen woont nog thuis bij ouders of is inwonend bij familie, heeft geen startkwalificatie, volgt geen scholing, heeft geen werk of werkervaring, óf heeft slechts een marginaal inkomen uit arbeid. Vaak zijn er schulden, zowel officiële (telefonie, boetes, negatieve saldi) als officieuze (lening van familie/vrienden). De thuisbasis is doorgaans niet sterk, de jongere wordt niet tot weinig gecorrigeerd en heeft geen zinvolle dagbesteding.

Deze jongeren moeten met prioriteit teruggeleid worden naar school/opleiding of naar werk. Groot probleem hierbij is echter de doorgaans lange afstand tot de arbeidsmarkt, gecombineerd met een gebrek aan (voldoende) sociale vaardigheden én het vaak ontbreken van een startkwalificatie. De meeste ex-gedetineerde jongeren redden het niet om op eigen kracht aan regulier werk te

geraken. Om te voorkomen dat 'de straat' dan het structureel alternatief gaat vormen, zullen de gemeenten zich moeten buigen over een effectieve(re) benadering van deze groep.

Opvallend in het beeld van deze (ex)gedetineerde jongeren is het volgende:

- Marginale huisvesting (soms ook rondslappend, op rand van thuisloos)
- Problematische gezinssituatie
- Langdurig ontbreken van wettig inkomen, scholing of inkomensvoorziening
- Herhaalde mislukte contacten bij het Werkplein en/of uitzendbureaus
- Afgebroken contacten met hulpverlenende instanties
- Gedragsproblematiek
- Gebrek aan sociale vaardigheden
- Schoolverlater en/of ontbreken startkwalificatie
- Veelal geen of geringe werkervaring
- Ontbreken (zinnige) dagbesteding

Het mag duidelijk zijn dat deze factoren het risico op recidive vergroten. Het is dan ook van belang om de komende jaren bij deze doelgroep jongvolwassenen juist op deze onderdelen te investeren.

NAZORG EX-GEDETINEERDEN EEMLANDEN

Amersfoort

In 2011 zijn 232 Amersfoorters teruggekeerd uit detentie (213 mannen en 19 vrouwen). Al deze personen zijn door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) gemeld bij het Regionaal Coördinatiepunt Nazorg. Van die 232 waren er 165 gescreend door de Medewerkers Maatschappelijke Dienstverlening (MMD) van DJI, 67 waren er vanwege de korte detentie niet gescreend. In het Veiligheidshuis Amersfoort is maandelijks een nazorgoverleg voor alle gedetineerden uit Eemland Zuid bij wie na screening door de MMD'er knelpunten op één of meer leefgebieden zijn geconstateerd. In 2011 zijn in het Veiligheidshuis Amersfoort op basis daarvan 292 acties uitgezet bij de gemeentelijke diensten of zorginstellingen.

Zo zijn in Amersfoort 58 GAVO (Geïntegreerde Aanpak Verslavingsproblematiek en Overlast) trajecten van Centrum Maliebaan voor verslaafde ex-gedetineerde inwoners ingekocht. Ook zijn 10 woonurgenties aangevraagd en verkregen om (ex-)gedetineerden die dakloos zijn geworden door detentie te herhuisvesten.

PILOT WOONVOORZIENING EX-GEDETINEERDEN

Eind 2010 is in Amersfoort een pilot gestart in samenwerking met *Kwintes*, een organisatie gericht op woonvoorziening. Zij stellen een huis beschikbaar met drie kamers voor eerste opvang van dakloze ex-gedetineerden uit Eemland Zuid.

In drie maanden tijd inventariseren zij de problematiek en geven zij advies wat de doorstroommogelijkheden zijn:

doorstromen naar zelfstandige woonruimte met een huurcontract met voorwaarden
doorstromen naar een regionale Instelling voor begeleiding op het gebied van wonen, werken en welzijn (RIBW)

doorstromen naar begeleid zelfstandig wonen

doorverwijzen naar de geestelijke gezondheidszorg

doorverwijzen naar zorg voor licht verstandelijk gehandicapten.

In 2011 zijn hieruit 7 mensen succesvol uitgestroomd, en heeft er na deze 7 trajecten nog geen recidive plaatsgevonden.

OVERIGE GEMEENTEN EEMLANDEN

Leusden

4 inwoners uit Leusden uit detentie (4 mannen).

Allemaal door justitie gescreend en gemeld aan het RCN.

Woudenberg

1 inwoner uit Woudenberg (vrouw) teruggekeerd uit detentie met een duur van 3 maanden. Geen problemen op 1 van de 5 leefgebieden en is teruggekeerd naar adres van voor detentie.

Soest

38 inwoners uit Soest zijn teruggekeerd na detentie waarvan 1 vrouw. 10 daarvan zijn niet door justitie gescreend. Het RCN heeft 25 acties op de leefgebieden uitgezet.

Baarn

34 inwoners uit Baarn zijn in 2011 uit detentie gekomen (allen mannen)

20 daarvan zijn gescreend door justitie en gemeld bij het RCN. 14 zijn niet gescreend.

Voor Baarn zijn er door het RCN 18 acties uitgezet op de leefgebieden.

Bunschoten

15 inwoners uit Bunschoten in 2011 uit detentie waarvan 2 vrouwen. 7 daarvan zijn niet gescreend door justitie. Het RCN heeft 1 actie op leefgebieden uitgezet.

Eemnes

5 inwoners uit Eemnes zijn in 2011 uit detentie gekomen. 3 daarvan gescreend door justitie en aan de gemeente gemeld, 2 zijn niet gescreend.

Het RCN heeft 3 acties op de leefgebieden uitgezet.

DETENTIEDUUR

Van alle gedetineerden verblijft 77% korter dan 4 maanden in detentie.

Maar liefst 44% van de gedetineerden zit korter dan 1 maand gedetineerd en 33% van de gedetineerden zit tussen de 1 en 4 maanden gedetineerd.

Het mag duidelijk zijn dat het er bij korte detentieduur eerder op aankomt datgene te behouden wat van belang is voor terugkeer zoals huisvesting

Tabel 5: uitstroomcijfers DJI: aantal ex-gedetineerden in de regio Utrecht in 2011 (bron, hoofdkantoor Dienst Justitiële Inrichtingen).

	Uitstroom mannen	Uitstroom vrouwen	Totaal
Amersfoort	213	19	232
Baarn	34	0	34
Bunnik	5	0	5
Bunschoten	13	2	15
De Bilt	21	2	23
De Ronde Venen	27	2	29
Eemnes	5	0	5
Houten	23	0	23
IJsselstein	39	0	39
Leusden	4	0	4
Lopik	5	1	6
Montfoort	7	0	7
Nieuwegein	77	16	93
Oudewater	3	0	3
Renswoude	3	0	3
Rhenen	11	0	11
Soest	37	1	38
Stichtse Vecht	45	8	53
Utrecht	886	90	976
Utrechtse Heuvelrug	49	0	49
Veenendaal	70	6	76
Vianen	19	0	19
Wijk bij Duurstede	12	0	12
Woerden	39	0	39
Woudenberg	0	1	1
Zeist	92	4	96
Totaal	1739	152	1891

4. SYSTEEM- EN GEBIEDSGERICHT WERKEN

4.1 ERNSTIG OVERLASTGEVENDE GEZINNEN MET POLITIE EN JUSTITIECONTACTEN (STAD UTRECHT)

Naast de persoongerichte aanpak bij de doelgroepen Jeugd, Veelplegers en plegers van Huiselijk Geweld wordt vanuit de Veiligheidshuizen ook gewerkt met een meer gebieds- en systeemgerichte aanpak. Eén daarvan is de Aanpak Ernstig Overlastgevende Gezinnen met politie- en justitiecontacten (EOG-aanpak) die binnen de stad Utrecht wordt uitgevoerd.

In het gezinsoverleg worden gezinnen besproken die zijn aangemeld door één van de partners in het Veiligheidshuis, door de netwerken woonoverlast of de jeugdadviesteam. De gezinnen moeten voldoen aan de hiertoe opgestelde criteria. De gemeente Utrecht (afdeling Openbare Orde en Veiligheid) zit de overleggen voor en voert het projectmanagement uit. De gezinsmanagers worden geleverd (na aanbesteding hiervan) door Stade Profiel.

DOELSTELLINGEN

De doelstellingen van de aanpak ernstig overlastgevende gezinnen zijn:

- Het verminderen van het criminele en problematische gedrag van het gezin of van individuele gezinsleden.
- Het verminderen van de negatieve voorbeeldfunctie die het gezin of enkele gezinsleden vervullen in de buurt en/of het verminderen van het intimiderende en overlastgevende gedrag die gezin(sleden) veroorzaken in de buurt.
- Verminderen van de zorgelijke situatie waarin kinderen in het gezin opgroeien.

WERKWIJZE

In het overleg over een gezinssysteem wordt een systeemgerichte, intensieve en integrale aanpak vormgegeven. De aanpak heeft het doel grenzen te stellen en een voorwaardelijk kader te realiseren van waaruit zorg en begeleiding geboden wordt. Daarbij wordt uitgegaan van het (beter) inzetten van bestaande/beschikbare instrumenten (waaronder drang en dwang) die organisaties voorhanden hebben.

AANTALLEN

In 2011 zijn *dertien* gezinnen in de aanpak opgenomen (geweest). Bij acht van deze gezinnen was de aanpak reeds vóór 2011 gestart. Bij de overige vijf gezinnen is de aanpak in 2011 in gang gezet.

ONDERZOEK VERWEY JONKER INSTITUUT

In opdracht van de gemeente Utrecht heeft het Verwey Jonker in 2011 een onderzoek uitgevoerd naar de EOG aanpak. Doel van dat onderzoek was het beschrijven van de methodiek van de aanpak, en de evaluatie van de resultaten en de samenwerking daarin.

RESULTATEN ONDERZOEK

Het Verwey Jonker instituut concludeert dat de problematiek hardnekkig is en vaak niet op korte termijn kan worden opgelost. Voor het beperkte aantal gezinnen waarvan de aanpak is afgerond concludeert het Verwey Jonker dat de resultaten positief zijn. De overlast is gestopt of sterk afgenomen en de criminaliteit van de meest problematische gezinsleden is gedaald. De

voornaamste winst voor de buurt is dat zowel de woonoverlast, de overlast op straat, als de criminaliteit zijn afgenomen.

MEERWAARDE EN WERKZAME ELEMENTEN

De systeemgerichte aanpak met één plan van aanpak voor een gezin heeft meerwaarde boven de persoonsgerichte, individuele trajecten die voorheen of in reguliere trajecten werden ingezet. Criminaliteit, overlast en hulpbehoeften van een gezin worden nu in samenhang met elkaar gezien en aangepakt. In trajecten wordt gebruik gemaakt van een breed scala aan instrumenten. Dit leidt tot meer maatwerk voor het gezin in kwestie.

Daarbij wordt de druk op het gezin wordt van zo veel mogelijk kanten opgevoerd. Naast strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuursrechtelijke interventies, worden ook andere innovatieve interventies gebruikt om een voorwaardelijk kader te creëren om gezinsleden tot gedragsverandering te bewegen. Door de inbedding in het Veiligheidshuis is afstemming met partijen binnen en buiten de justitiële keten relatief eenvoudig te realiseren. De uitvoering van de aanpak vindt plaats onder strakke regie van de gemeente. Door continue procesbewaking kunnen eerder en beter consequenties worden verbonden aan het niet nakomen van afspraken. De gezinsmanager zit dicht tegen het gezin aan, komt ook achter de voordeur en krijgt daardoor goed zicht op de situatie. Hij coördineert vanuit die positie de overige partijen. Uit het onderzoek van het Verwey Jonker-instituut blijkt dat ook de ouders van het gezin de inzet van de gezinsmanager positief waarderen.

KNEL- EN VERBETERPUNTEN

De bekendheid van de aanpak binnen de deelnemende instanties laat nog te wensen over. Het is een relatief kleine aanpak met een zeer groot aantal betrokken instanties. Daarom blijft het een aandachtspunt om de aanpak bekend te laten zijn bij de betrokken instanties. Er is bovendien niet altijd voldoende tijd en capaciteit beschikbaar. De werkzaamheden moeten binnen de bestaande werkzaamheden van de deelnemende instanties worden ingepast.

De vele personele wisselingen binnen deelnemende instanties belemmeren de continuïteit van de aanpak. Dit is vooral bij jeugdzorg een probleem. Er worden niet altijd consequenties verbonden aan onwenselijk gedrag en worden er nog te vaak kansen geboden. Het kost de projectleider en gezinsmanagers veel tijd om de ingezette koers te bewaken. Ook sluit de snelle, outreachende werkwijze van de aanpak niet altijd aan bij werkprocessen van instanties. Het aanbod van voorzieningen die geschikt zijn voor de doelgroep is beperkt en wachttijden zijn soms lang, waardoor individuele trajecten kunnen stagneren.

De extra inzet op een gezin en regie op de betrokken partijen stopt als de doelen zijn behaald. Daarna is er niet langer één partij verantwoordelijk voor bewaking van integrale inzet op overlast, criminaliteit en zorg met inzet van drang en dwang. Er zijn geen partijen die bij het ontbreken van een hulpvraag gezinnen langdurig in de gaten houden.

De uitvoering van de aanpak vindt plaats onder strakke regie van de gemeente. Door continue procesbewaking kunnen eerder en beter consequenties worden verbonden aan het niet nakomen van afspraken. De gezinsmanager zit dicht tegen het gezin aan, komt ook achter de voordeur en krijgt daardoor goed zicht op de situatie. Hij coördineert vanuit die positie de overige partijen. Uit het onderzoek van het Verwey Jonker-instituut blijkt dat ook de ouders de inzet van de gezinsmanager positief waarderen.

HOE VERDER

In 2012 wordt de aanpak voortgezet. De evaluatie is besproken in de klankbordgroep met alle betrokken partners en in het Arrondismenteel Justitieel Beraad in het Veiligheidshuis. In deze overleggen is afgesproken dat de werkafspraken met partners worden opgefrist en waar nodig aangescherpt. De projectleider zal bij de betrokken instanties zorgen voor meer bekendheid met de aanpak. Knelpunten in de uitvoering worden al rechtstreeks opgepakt maar in het kader van het onderzoek nogmaals onder de aandacht gebracht. Binnen de transitie jeugdzorg wordt het signaal over de integrale regie op zorg, overlast en criminaliteit (ook bij het ontbreken van een hulpvraag) opgepakt. In het gezinsoverleg worden gezinnen besproken die zijn aangemeld door het Veiligheidshuis, netwerken woonoverlast of de Jeugdadviesteam. De gezinnen voldoen aan de hiertoe opgestelde definitie. De gemeente Utrecht (afdeling Openbare Orde en Veiligheid) zit de overleggen voor en voert het projectmanagement uit. De gezinsmanagers worden geleverd (na aanbesteding hiervan) door Stade Profiel.

DEELNEMERS

Aan de overleggen nemen de volgende partners standaard deel:

- Openbaar Ministerie
- Politievertegenwoordigers Veiligheidshuis
- Raad voor de Kinderbescherming

Verder worden voor dit overleg alle direct betrokken partners uitgenodigd. (er wordt niet gewerkt met afvaardiging namens instellingen maar met de direct betrokken medewerkers) Dit kunnen zijn:

- Gemeente Utrecht: leerplicht, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, nazorg veelplegers,
- Jeugdadviesteam
- Wijkpolitie
- Belastingdienst
- Bureau Jeugdzorg
- William Schrikkergroep
- Woningbouwcorporaties
- Netwerken woonoverlast
- Reclassering (Centrum Maliebaan, Reclassering Nederland, Leger des Heils)
- Andere organisaties zoals Altrecht, welzijnsinstellingen, enz.

4.2 ONZE TOEKOMST

Onze Toekomst is een project binnen de gemeente Utrecht dat is gericht op het grenzen stellen en perspectief bieden aan Marokkaans-Nederlandse jongeren in de stad Utrecht.

De coördinator Marokkaanse jeugd van het Project Onze Toekomst is in dienst van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) maar werkt vanuit het Veiligheidshuis Utrecht. Daarmee is

op dit punt een belangrijke verbinding gelegd tussen de DMO en het Veiligheidshuis. De nadruk van de werkzaamheden van de coördinator lag in 2011 op het versterken van de ouderbetrokkenheid van Marokkaans-Nederlandse ouders bij hun kinderen (Marokkaans-Nederlandse risicojongeren). Ouders werden actief betrokken bij strafzaken (OTP, Kinderrechter en Kantonrechter) van hun kind door middel van voorlichting door oudercoaches.

Dit heeft positieve resultaten opgeleverd, niet alleen 100% aanwezigheid van ouders, maar ook meer betrokkenheid tijdens de zitting en een meer open houding naar de ouders bij de officieren van justitie en kinderrechters.

De pilot Versterken Betrokkenheid Ouders is in 2011 afgerond. Dit onderzoek toont aan dat ouders zich meer betrokken voelen bij de rechtszitting door de voorlichting. In 2011 is met partners een plan opgesteld om ouders ook voor te lichten wanneer hun kind wordt voorgeleid bij de rechtercommissaris. Na de zitting krijgt de oudercoach de rol om ouders zelf te begeleiden of toe te leiden naar passend hulpaanbod.

Naast voorlichting is ingezet op toeleiding van ouders naar passend hulpaanbod. Het toeleiden werd uitgevoerd door professionele intermediairs. De vraag naar toeleiding kwam vanuit de verschillende casusoverleggen, maar ook samenwerkingspartners als Bureau Jeugdzorg en reclassering vroegen ondersteuning aan. De opgedane ervaring in het betrekken en toeleiden van ouders wordt opgenomen in de plannen van de vernieuwde groepsaankpak.

In de wijk Overvecht is een kleinschalig onderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan voorlichtingsmateriaal over het risico van de straatcultuur voor ouders met jongere kinderen (10-14). De uitkomsten zijn geborgen in de ontwikkelingen van de brede school en wijkgerichte aankpak.

De coördinator Marokkaanse Jeugd organiseert tevens het netwerk 'Onze Toekomst'. Dit netwerk heeft als doel de kloof tussen Marokkaanse gemeenschap en maatschappelijke organisaties te verkleinen. In 2011 zijn zes bijeenkomsten georganiseerd en workshops gegeven met als resultaat dat organisaties gericht op de doelgroep handreikingen kregen vanuit ervaringsdeskundigen uit de Marokkaanse gemeenschap om ouders en jongeren beter te bereiken.

4.3 VERNIEUWING GROEPSAANKPAK

Zoals bij 3.2 al werd aangegeven is de aankpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen in de regio Utrecht in de tweede helft van 2011 geëvalueerd en grondig herzien. Wat blijft is dat elk jaar via de Beke-Ferwerda of shortlistmethodiek wordt vastgesteld hoeveel hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen er in de regio Utrecht actief zijn. Daarbij is de aankpak van overlastgevende en criminele groepen een speerpunt in de Regionale Veiligheidsstrategie. Zoals eerder aangegeven willen de Veiligheidshuizen zich daaraan verbinden en de prioriteiten van de Veiligheidsstrategie vertalen naar operationele processen om tastbare resultaten te boeken. Mede daarom zijn de Veiligheidshuizen volop betrokken geweest in de herijking van de groepsaankpak en de rol en bijdrage van de Veiligheidshuizen daarin. Dat heeft niet alleen geleid tot de introductie van de 'kopstukkenaankpak' waarmee de negatieve 'kopstukken' van alle overlastgevende en criminele groepen in de regio worden besproken in de Veiligheidshuizen, maar tevens tot een sterke verbinding tussen de aankpak in het Veiligheidshuis en de lokale gemeentelijke interventies. In 2011 zijn de contouren voor een dergelijke aankpak met de verschillende betrokken partners uitgewerkt, in 2012 zal dit zijn beslag moeten gaan krijgen.

5. ONDERSTEUNENDE TAKEN

5.1 GCOS

Het Geïntegreerd Casusoverleg Ondersteunend Systeem (GCOS) is het landelijk geïntroduceerde nieuwe systeem voor de ondersteuning van de casusoverleggen. De Veiligheidshuizen Amersfoort en Utrecht namen deel aan de pilot GCOS waarbij gedurende de ontwikkeling van het systeem binnen de bestaande uitvoeringspraktijk werd geëxperimenteerd met GCOS. Dat vroeg weliswaar extra investering maar bood ook kansen om juist vanuit de uitvoeringspraktijk wensen bij de ontwikkelaars neer te leggen. Op die basis is in de loop van 2011 een uitstekende samenwerking ontwikkeld tussen het ontwikkelteam en de uitvoerder binnen onze casusoverleggen. Twee medewerkers binnen onze Veiligheidshuizen werden expliciet voor een aantal dagdelen vrijgemaakt voor de implementatie van GCOS binnen de Veiligheidshuizen en hadden bovendien korte lijnen met het landelijk ontwikkelteam.

Implementatie van een compleet nieuw registratiesysteem bij de casuïstiekbespreking vraagt veel van de medewerkers die ermee moeten werken. In onze regio is een aantal mensen van meet af aan zeer actief betrokken geweest bij de invoering van het systeem. Mede dankzij hun inzet zijn de casusoverleggen Veelplegers en Huiselijk Geweld in de loop van 2011 gaan werken met GCOS. Om technische redenen kan dat voor Jeugd pas in de loop van 2012. De ervaring die inmiddels met het systeem binnen de overige overleggen is opgedaan strekt daarbij tot voordeel.

De grote voordelen van GCOS zijn onder meer dat alle partners vanaf de eigen werkplek het systeem kunnen vullen met relevante informatie vanuit perspectief van die organisatie ten behoeve van het casusoverleg. Daarbij wordt in GCOS direct inzichtelijk wanneer een geagendeerd persoon ook in een ander casusoverleg in het Veiligheidshuis is besproken of in een casusoverleg in een ander Veiligheidshuis (mits daar ook met GCOS wordt gewerkt).

5.2 KETENMONITOR EN RECIDIVEMETING

KETENMONITOR

Reeds in 2010 is een start gemaakt het ontwikkelen van een ketenmonitor die inzicht moet verschaffen in de instroom, doorstroom en afhandeling van strafzaken. Met dat doel is de ketenmonitor voor Jeugd, Veelplegers en Huiselijk Geweld in 2011 in samenspraak met de per doelgroep relevante partners verder uitgewerkt waarbij ervoor gekozen is om de meest basale gegevens zo goed mogelijk in beeld brengen. Bij bespreking van de ketenmonitor blijkt hoe lastig het is om de juiste cijfers en een adequate onderbouwing bij die cijfers op de meest basale onderdelen te genereren. Dit heeft deels te maken met de verscheidenheid aan systemen waaruit de basisgegevens moeten worden geput maar tevens met de grillige werkelijkheid die doorgaans weerbarstiger blijkt dan cijfers doen vermoeden. In 2011 is twee keer een presentatie van en toelichting op de ketenmonitor gegeven in het AJB.

RECIDIVEMONITOR

Naast de ketenmonitor die inzicht geeft in de instroom, doorstroom en afhandeling van zaken bestond ook de wens een recidivemonitor te ontwikkelen. De hoofddoelstelling van de Veiligheidshuizen is immers dat de werkwijze moet bijdragen aan het verminderen van recidive. Het meten van recidive alleen al is een complexe aangelegenheid; vaststellen wat de werkzame bestanddelen zijn die bijdragen aan het verminderen van recidive is nog veel ingewikkelder. Tal van factoren spelen daarbij immers een rol.

Toch is het van belang een start te maken met recidive meting specifiek voor de regio Utrecht om zo meer zicht te krijgen op de ontwikkeling van recidivepatronen in deze regio.

Het WODC kent al enkele jaren de landelijke recidivemonitor, een uitgebalanceerd instrument dat op basis van de gegevens uit het Justitieel Documentatieregister de recidive op hoofdlijnen weergeeft. Maar omdat deze gegevens pas achteraf kunnen worden gebruikt schetst de recidivemonitor de recidivepatronen pas na verloop van tijd.

Bij de ontwikkeling van de recidivemonitor voor de regio Utrecht is gekozen voor een heel basale opzet van de eerste meting, waarna desgewenst op onderdelen vervolgmeting en nadere analyse kan worden uitgevoerd.

De basisvraag voor deze eerste meting was: 'welke personen die ingedeeld kunnen worden in een cohort jeugdige verdachten, veelplegers en plegers van huiselijk geweld in 2010 komen in 2011 wederom voor als verdachte van een misdrijf (en in het geval van huiselijk geweld ook specifiek voor dat delict)'.

Als bron is gewerkt met namenlijsten die uit de Basis Voorziening Handhaving (BVH) van de politie komen. Vervolgens worden deze lijsten op basis van zogenoemde "kenocodes" met elkaar vergeleken. Voor de meting is het jaar 2010 is als uitgangspunt genomen. Vervolgens is gekeken of dezelfde personen in 2011 als verdachten van een of meerdere misdrijven zijn geregistreerd in BVH.

Tabel 6: recidivemonitor regio Utrecht.

Jeugdige verdachten in 2010	Het aantal jeugdige verdachten uit 2010 dat in 2011 terugkomt als verdachte	Recidive percentage
2.928	830	28,00%

Veelplegers in 2010	Het aantal veelplegers in geheel 2010 dat in 2011 terugkomt als verdachte	Recidive percentage
483	260	54%

Verdachten van huiselijk geweld in 2010	Het aantal verdachten van huiselijk geweld in 2010 dat in 2011 terugkomt als verdachte	Recidive percentage
1.455	363	25%

Verdachten van huiselijk geweld in 2010	Het aantal verdachten van huiselijk geweld in 2010 dat 2011 terugkomt als verdachte van huiselijk geweld	Recidive percentage
1.455	131	9%

Zoals eerder gesteld zeggen deze percentages op zichzelf nog niet zo veel. Het wordt pas interessant als over meerdere jaren kan worden vergeleken. Daarbij is een consistent brongebruik van wezenlijk belang. Verandering in registratiesystemen maakt vergelijking vrijwel onmogelijk. Daarom zal ook over 2012 op dezelfde wijze via BVH de geregistreerde verdachten in kaart worden gebracht. Dan kunnen mogelijk voorzichtig bepaalde verschillen worden vastgesteld die vervolgens om nadere duiding vragen. Pas na meting over enkel jaren kunnen mogelijk trends worden vastgesteld.

6. DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING & COMMUNICATIE

6.1 DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Periodieke deskundigheidsbevordering is essentieel voor de kwaliteit en doorontwikkeling van de casusoverleggen. In dit kader organiseerden de Veiligheidshuizen in 2011 drie themamiddagen voor de medewerkers van de aanpakken Jeugd, Veelplegers en - voor het eerst - Huiselijk Geweld. Aan de hand van presentaties, onder andere over eengerelateerd geweld en alcoholgebruik onder jeugd, deden de deelnemers veel inspiratie en kennis op. De themadagen werden gewaardeerd door de deelnemers. 'De presentaties vond ik bijzonder aansprekend. Binnen het justitieel casusoverleg jeugd hebben we nu zicht op welke maatregelen we bij deze problematiek kunnen opleggen. Daarnaast draagt deze middag met name bij aan bewustwording', volgens een deelnemer aan de themamiddag Jeugd over alcohol- en drugsgebruik.

6.2 COMMUNICATIE

Ook in 2011 is geïnvesteerd in de in- en externe communicatie:

- In 2011 organiseerde het Veiligheidshuis interne bijeenkomsten in het kader van de regionale en landelijke doorontwikkeling en ZSM.
- Het Veiligheidshuis bracht nieuwsbrieven uit in het kader van de themadagen (jeugd, veelplegers en huiselijk geweld en), ZSM en de invoering van GCOS.
- Wekelijks verscheen een knipselkrant samengesteld uit artikelen in vakbladen en berichten uit de regionale en landelijke media.
- Er werd informatiemateriaal ontwikkeld voor de diverse aanpakken en ondersteuning geboden aan de pilot Versterken Betrokkenheid Ouders (o.a. bij de realisatie van de eindproducten en afsluiting) en het project 'Onze Toekomst'.
- In samenwerking met de informatiemakelaars Lekstroom/Rijn en Venen ontwikkelde het Veiligheidshuis een eenmalig magazine.
- Op gebied van voorlichting werkte het Veiligheidshuis mee aan enkele reportages over de aanpak jeugdgroepen in de gemeente Amersfoort en Utrecht in regionale en landelijke dagbladen.
- In 2011 vond vanuit het Veiligheidshuis regelmatig en afstemming plaats met de communicatieadviseurs en voorlichters van de (belangrijkste) ketenpartners, onder meer door tweewekelijkse deelname aan de communicatiedriehoek in de stad Utrecht.
- De communicatiemedewerker werkte mee aan de voorbereiding en totstandkoming van een regionale externe veiligheidscommunicatiestrategie onder regie van het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie
- Het Veiligheidshuis Utrecht nam deel aan de redactieraad van de landelijke website van de Veiligheidshuizen.

WERKBEZOeken

Net als in voorgaande jaren genoot het Veiligheidshuis belangstelling van verschillende instanties. Al vroeg in het jaar, in februari, ontving het Veiligheidshuis achtereenvolgens bezoek van de minister en staatssecretaris van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De bewindvoers bezochten het Veiligheidshuis in het kader van de aanpak huiselijk geweld en de pilot Versterken Betrokkenheid Ouders en lieten zich ook uitgebreid informeren over de doorontwikkeling, regionale samenwerking en de werkwijze van de overige aanpakken en projecten. Daarnaast ontving het Veiligheidshuis onder meer de raadscommissie mens en samenleving van de gemeente Utrecht, studenten aan de Fontys bestuursacademie, de Directeur Generaal Jeugd en Sanctietoepassing van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en Tweede Kamerlid en partijleider van de SGP, Kees van

der Staat. Ook kreeg het Veiligheidshuis internationale belangstelling: delegaties vanuit de Franse en Mexicaanse politie evenals Afrikaanse vertegenwoordigers van de stichting Defense for Children en gemeentevertegenwoordigers van Leon, Nicaragua bezochten het Veiligheidshuis.

Naast de ontvangst van bovenstaande partijen is er ook geïnvesteerd in het vergroten van de kennis over de Veiligheidshuizen door presentaties tijdens raadsinformatieavonden in diverse regiogemeenten van de Veiligheidshuizen (zie ook hoofdstuk 1. Inleiding).

